

Vergaderjaar 2002–2003

27 622

Mond- en Klauwzeer

25 229

Varkenspest

Nr. 115

BRIEF VAN DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUURBEHEER EN VISSERIJ

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 10 december 2002

In mijn brief van 7 augustus 2002 aan uw Kamer (Kamerstukken II, 2001–2002, 27 622 en 25 229, nr. 111) over de stand van zaken van de draai-boeken mond- en klauwzeer (MKZ) en klassieke varkenspest (KVP), gaf ik aan dat de totstandkoming van de beleidsdraaiboeken voor dierziektebestrijding voortaan zou plaatsvinden op basis van een proces waarin een omgevingsanalyse een centrale plaats inneemt. Over de invulling daarvan wil ik u in deze brief informeren.

In de brief van 7 augustus jl. heb ik eveneens aangegeven prioriteit toe te kennen aan de opstelling van de beleidsdraaiboeken voor de bestrijding van MKZ en KVP. Teneinde hieraan te kunnen voldoen, is het nog niet mogelijk geweest de omgevingsanalyse een plaats te geven in de totstandkoming van deze beleidsdraaiboeken. In 2003 zal echter worden gestart met de herijking van beide beleidsdraaiboeken aan de hand van een omgevingsanalyse.

Kader, definitie en te bereiken resultaat

De MKZ-bestrijding van 2001 heeft geleid tot een ontwrichting van het maatschappelijk functioneren en daarnaast veel weerstand en emoties opgewekt ten aanzien van de toegepaste maatregelen. De MKZ-bestrijding bracht duidelijk aan het licht dat er rond de bestrijding van een dergelijke besmettelijke dierziekte een veelheid aan belangen in het geding is. Om recht te doen aan al deze belangen zal vanaf 2003 de totstandkoming van de beleidsdraaiboeken voor dierziektebestrijding plaats vinden volgens een proces waarin de analyse van en de interactie met de omgeving een centrale plaats inneemt. Bij het totstandbrengen van de aangegeven beleidsdraaiboeken zal LNV investeren in een brede communicatie, waarbij in het traject voor de opstelling van het beleidsdraaiboek de relevante maatschappelijke actoren intensief betrokken zullen worden.

De totstandkoming van de beleidsdraaiboeken via het hierna beschreven proces van omgevingsanalyse heeft betrekking op de dierziekten die bij de bestrijding het maatschappelijke functioneren ernstig kunnen ontwrichten.

Concreet betreft het de zeer besmettelijke dierziekten mond- en klauwzeer (MKZ), klassieke varkenspest (KVP), Afrikaanse varkenspest (AVP), vogelpest (AI) en pseudo-vogelpest (NCD).

Het eerste doel van dit breed en intensief betrekken van de omgeving is het goed inzicht krijgen in de belangen en emoties bij een bestrijding om die te kunnen betrekken bij de keuze van de in het beleidsdraaiboek op te nemen maatregelen. Het tweede doel is het verkrijgen van begrip voor de inhoud van het bestrijdingsbeleid en voor de wijze van de totstandkoming daarvan. Zonder herkenning en erkenning van belangen en emoties kan immers nimmer begrip of acceptatie ontstaan.

Het proces van de omgevingsanalyse heeft betrekking op:

- De inhoud van het beleid(sdraaiboek);
- De identificatie van de bij dat beleid betrokken belangen;
- Het omgaan met c.q. de weging van die belangen.

De inhoud van het beleid(sdraaiboek) bestrijding

De inhoud van het beleid(sdraaiboek) wordt mede bepaald door input vanuit de omgeving. De input en het overleg daarover zijn gebonden aan randvoorwaarden. Deze zijn:

- De (voorgenomen) aanpak is in veterinaire opzicht effectief;
- De afweging van belangen is niet uitsluitend een vraagstuk van kosten en baten, maar een confrontatie van verschillende belangen;
- De besluitvorming omtrent de aanpak in concreto (vaststelling beleidsdraaiboek) ligt te allen tijde bij de minister van LNV, gelet op diens verantwoordelijkheid voor de bestrijding;
- De bestrijdingsaanpak is in overeenstemming met geldende Europese regelgeving, maar houdt daarnaast ook rekening met voorgenomen regelgeving.

Identificatie van de belangen en hoe daarmee om te gaan

Er hebben verschillende onderzoeken naar de MKZ-bestrijding en de gevolgen daarvan (zoals het B&A-rapport, LEI-rapport, onderzoek Europees Parlement). In lijn met hetgeen ik reeds stelde, blijkt ook uit die rapporten dat bij de bestrijding van dierziekten als MKZ een veelheid van belangen aan de orde is. Het Landbouw Economisch Instituut (LEI) heeft de diverse betrokken belangen in algemene zin al in beeld gebracht.

Ten aanzien van de weging van de belangen en keuze van bestrijdingsstrategieën, merk ik op dat dit eerst en vooral een politiek-maatschappelijke afweging is.

Voor de weging van de belangen zijn daarnaast technieken beschikbaar die dit proces ondersteunen. Het LEI heeft aanzetten gegeven voor een weging van de diverse belangen met behulp van de zogenaamde Multi Criteria Analyse. Het toekennen van de gewichten aan de wegingsfactoren is hierbij cruciaal en wordt nog nader ingevuld. Voor de ondersteuning van de identificatie en weging van de verschillende belangen zal aan de Raad voor het Landelijk Gebied (RLG) worden gevraagd een advies uit te brengen.

Bij het in beeld brengen van de maatschappelijke belangen wordt gekozen voor een aanpak vanuit drie te onderscheiden categorieën:

- a) De direct belanghebbenden (vertegenwoordigers van allerlei organisaties, niet alleen uit de landbouw);
- b) De indirect belanghebbenden («het brede publiek»);
- c) De partijen die aan de bestrijding meebetalen (het Productschap Vee en Vlees (PVV), het Productschap voor Pluimvee en Eieren (PPE) en het Productschap Zuivel (PZ)).

a) Direct belanghebbenden

Tot de direct belanghebbenden worden organisaties gerekend die gedurende de bestrijding van een besmettelijke dierziekte rechtstreeks in hun belangen worden geraakt. De inmiddels uitgevoerde onderzoeken van de MKZ-bestrijding geven een goed inzicht over de identiteit van de direct betrokkenen. LNV zal deze direct betrokkenen actief en rechtstreeks benaderen en een startdocument toezenden. Om te voorkomen dat eventueel toch andere direct belanghebbenden worden gemist, zal aan het begin van het proces hieraan bekendheid worden gegeven door middel van een persbericht. Op die manier wordt iedere direct belanghebbende in de gelegenheid gesteld zich aan te melden.

Gelet op de verantwoordelijkheid voor de realisatie draagt LNV zorg voor de opstelling van het startdocument, voor het uitnodigen en voor het betrekken van de direct belanghebbenden bij het proces. Het startdocument zal de probleemstelling bevatten van de te bestrijden dierziekte, de randvoorwaarden en het te bereiken doel.

Gedurende het proces zullen alle belanghebbenden geïnformeerd worden over het proces door middel van bijeenkomsten. Voor het voorzitterschap van deze bijeenkomsten gaat mijn voorkeur uit naar een onafhankelijke voorzitter.

b) Indirect belanghebbenden

Tot de indirect belanghebbenden reken ik het brede publiek. Voor het betrekken en informeren van deze doelgroep bij de ontwikkeling van een beleidsdraaiboek is een andere aanpak nodig dan bij de direct belanghebbenden. Van belang is eerst de geïnteresseerden te identificeren. Vervolgens wordt de aldus afgebakende doelgroep gericht informatie verstrekt. De respons die naar aanleiding hiervan verkregen wordt, wordt in het verdere beleidsproces betrokken. De reacties uit het brede publiek zullen in geaggregeerde vorm in de hierboven genoemde bijeenkomsten worden ingebracht en via internet worden gepubliceerd.

Ook zal met het oog op de communicatie met het brede publiek een publieksversie van de (concept) beleidsdraaiboeken worden geschreven en openbaar worden gemaakt.

Door middel van deze acties wil ik het brede publiek informeren om daarmee te voorkomen dat een verkeerd beeld ontstaat als gevolg van onjuiste of onvolledige informatie.

c) Financiers

Een belangrijk deel van de kosten van de bestrijding betalen de productschappen als gevolg van het «Convenant financiering bestrijding besmettelijke dierziekten LNV – PVV – PPE – PZ». Alhoewel de productschappen tot de direct belanghebbenden behoren en daartoe in het kader van deze categorie bij de beleidsontwikkeling worden betrokken, vergt het feit dat deze organisaties de kosten meefinancieren een specifieke aanpak.

Deze aanpak houdt in dat de verschillende beleidsdraaiboeken voor dierziektebestrijding voor finale reactie worden voorgelegd aan de betrokken productschappen. Eerst na ontvangst van de reactie daarop zal ik – alles overwegende – een definitieve versie van het beleidsdraaiboek vaststellen.

Samenvatting

De MKZ-bestrijding van 2001 heeft meer dan ooit laten zien wat de gevolgen kunnen zijn van de bestrijdingsmaatregelen bij een dergelijke besmettelijke dierziekte. Om die reden wil ik de «maatschappelijke omgeving» intensiever en uitgebreider betrekken bij de totstandkoming van de te treffen bestrijdingsmaatregelen. In deze brief heb ik het kader daarvoor aangegeven.

De Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij,
C. P. Veerman